

Peta zgoščenka pravljic Za 2 groša fantazije:

Za 2 groša tminskih

7 pravljic in 2 pesmi

Vsebina

1. PA TMINU SE PATJEPAJE

tolminska pesem

Poje: Ana Duša

2. HUDIČ IN ŠIVILJA

povedka iz Kobarida

Vir: Zlati Bogatin: tolminske povedke. Ljubljana: Kmečki glas, 1992.

Pripoveduje: Matija Drobne

Glasba: Jararaja (odlomek iz skladbe Sijaj, sijaj sončece z zgoščenke Jara raja 2006, www.jararaja.org)

3. JUNAK

tolminska pravljica

Vir: Tolminske narodne pravljice. Trst: Književna družina »Luc«, 1932.

Pripoveduje: Boštjan Napotnik

Glasba: Ana Pupedan (odlomka iz skladb Marimar in Transformator z zgoščenke Ana Pupedan, samozaložba 2002, www.anapupedan.com)

4. MLINAR IN NJEGOV KUHAR BREZ VSAKE SKRBI

tolminska pravljica

Vir: Tolminske pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1989.

Pripoveduje: Ana Duša

Glasba: Goran Završnik in Jan Žavbi

5. POŽREŠNI VOLK

povedka iz Zatoľmina

Vir: Zlati Bogatin: tolminske povedke. Ljubljana: Kmečki glas, 1992.

Pripoveduje: Miha Žorž

Glasba: Lolita (odlomek iz skladbe Roza Mica z zgoščenke Lolipop, KUD France Prešeren 1996)

6. O NAGLICI

tolminska pravljica

Vir: Tolminske narodne pravljice. Trst: Književna družina »Luc«, 1932.

Pripoveduje: Rok Kosec

Glasba: Red Five Point Star (odlomka iz skladb Changing Plans in Why Don't You ... z zgoščenke In color, Kapa Records 2005, www.redfivepointstar.com)

7. MRTVI GODEC

tolminska pravljica

Vir: Tolminske pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1989.

Pripoveduje: Rok Kušlan

Glasba: Tolovaj Mataj (odlomka iz skladb Bovški trio in Štajeriš z zgoščenke Stare in bradate, Sanje 2003)

8. BRAT IN LJUBI

pravljica iz Trente

Vir: Tolminske pravljice. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1989.

Pripoveduje: Nina Peče

Glasba: Čarangi (odlomka iz skladb Fonada in Višavje z zgoščenke Malej, Čadrg Records 2007 in odlomek iz skladbe Raga zjutrauvečer z zgoščenke Čarangi, Čadrg Records 2006)

9. MAGDALENCA

tolminska pesem

Poje: Ana Duša

Izdal in založil: Tolminski muzej v koprodukciji z Radiem Študent (oddaja Za 2 groša fantazije) in

Društvom za oživljanje zgodbe 2 koluta

Izbor pravljic: Alenka Veler, Petra Slatinšek, Ana Duša

Izbor pesmi: Ana Duša

Glasbena oprema: Alenka Veler, Nataša Bivic

Posneto na Radiu Študent, jeseni 2007

Režija, produkcija: Luka Wechtersbach in Alenka Veler (3, 5, 8), Nataša Bivic (1, 2, 4, 6, 7, 9)

Tonska obdelava in postprodukcija: Nataša Bivic, Luka Wechtersbach

Ilustracije: Zvonko Čoh

Oblikovanje: Jadranka Ivačić

Izid zgoščenke je podprlo Ministrstvo za kulturo RS.

Uredniška beseda

Sedem pravljic in povedk ter dve pesmi smo izbrali med številnimi iz bogate zakladnice folklornega izročila na Tolminskem. Izbor je vsebinsko raznovrsten. Naše uredniško vodilo je bilo, da izmed zgodb, ki so dosegljive v tiskanih izdajah, izpostavimo tudi manj znane, čeprav pripovedujejo o iznajdljivih, zaskrbljenih, ukanjenih in tudi na smrt prestrašenih junakih, postavljenih pred številne preizkušnje, ki smo jih že srečali. V svetu pravljic je prisoten tako humor kot groza in strah, a pravljичni junaki ravnajo tako, da je vse osmišljeno in prav. Zagate, ki jih doživljajo, se zdijo domače.

Bera *Za 2 groša tminskih* je namenjena prav vsem – tako otrokom, kot odraslim. V izboru zgodb in glasbe, raznovrstnih interpretacijah pripovedovalcev ter dolžinah pripovedi se z ničemer ne omejuje. V pripovedki *Hudič in šivilja* se mora s porazom sprijazniti sam hudič, pogumni in iznajdljivi deček v zgodbi *Junak* zna vedno dobro poskrbeti zase, *Mlinar in njegov kuhar brez vsake skrbi* je zgodba o prijateljstvu in o tem, kako deliti dobro in slabo. Hudomušna povedka *Požrešni volk* je povedana v dialektu, o tem, da do sreče in blagostanja ni bližnjic, pa govori humorna pravljica *O naglici*. Polna čudežev je zgodba *Mrtvi godec*, v kateri se srečamo s smrtjo, kako usodne pa so lahko naše odločitve nam razkriva srhljiva pravljica *Brat in ljubi*.

Pravljice spremljajo pesmi slovenskih glasbenih zasedb, ki prihajajo iz različnih glasbenih vetrov, zgoščenko pa uvedemo in zaključimo z ljudsko pesmijo s Tolminskega.

Neobremenjeno ustvarjalno delo s pravljicami je vodilo oddaje Za 2 groša fantazije, ki ji lahko na ljubljanskem Radiu Študent prisluhnete v zimskih in pomladanskih mesecih od ponedeljka do petka deset minut pred osmo večerno uro, s ponovitvijo ob polnoči, (89,3 Mhz ali radiostudent.si). Program Za 2 groša fantazije ter vse v zvezi z delovanjem skupine Za 2 groša fantazije pa lahko spremljate na za2grosafantazije.com.

Zgoščenki Za 2 groša tminskih na pot

Vse folklorne pripovedi (v večini pravljice), zbrane na tej zgoščenki, so bile zapisane na Tolminskem, vendar pa so njihove številne različice znane po vsem slovenskem etničnem prostoru in še veliko širše. Na papir so bile prepisane še v času, ko so živahno krožile od ust do ust oziroma ko ta čas še ni bil toliko odmaknjen. Njihovi zapisovalci so glede na zmožnosti in želje delo opravili na različne načine: od kar najbolj doslednega prenosa iz ust pripovedovalca pa vse do avtorskega (pre)oblikovanja, ki mu je na terenu slišana pripoved rabila le kot ogrodje literarnega ustvarjanja (v izbranih interpretacijah je to lepo slišno).

Zgoščanka v primerjavi s prejšnjimi štirimi izdajami Za 2 groša fantazije, ki so bile priložene otroškim revijam, ni namenjena le otrokom, saj se nekatere izbrane pripovedi zdijo za današnji čas grobe, če ne kar nezaslišano krute. Ta občutek ustvarja predvsem neposrednost izražanja, ki se ne zavija v celofan lepih besed. V pravljicah je vselej ostra črta med črnim in belim: tako kot so junaki, ki jih odlikuje dobrota, poštenost, delavnost, bistrost, iznajdljivost, pravičnost ..., za svoja dejanja bogato nagrajeni, tako si oni drugi za lenobo, zahrbtnost, neumnost, krivičnost ... prislužijo kruto kazen. Zgodbe lepo dopolnjujeta uvodna in sklepna pesem.

Pripovedi, ki jih interpretirajo izkušeni pripovedovalci iz »pravljíčne« ekipe Za 2 groša fantazije, zvenijo razločno, govorno čisto; dramatičnost in dramsko razsežnost pa dosežejo s poudarjeno glasovno teksturo. Domiselno izbrana glasbena spremljava in drugi zvočni efekti, ki dopolnjujejo in tudi vsebinsko podpirajo besedo, poskrbijo, da so ušesa poslušalcev še bolj našpičena.

Čas, ki je omogočal ugodne okoliščine za neposreden prenos izročila iz roda v rod in ki ga danes (stereotipno) povezujemo z ličkanjem koruze ali preje, je nepreklicno mimo. Redkokdo ima še priložnost slišati folklorno pripoved od preprostega pripovedovalca, ki brez vsakršne priprave, v spontanem trenutku pred poslušalci zablesti z močjo svoje besede, glasu, mimike. Folklorne pripovedi, ki zvenijo z zgoščanke, so precej podobne folklornim dogodkom v živo, a se od njih vendar tudi bistveno razlikujejo. Zvočni posnetek pa je ena od poti, da folklorna pripoved spet pride do ljudi.

Dr. Barbara Ivančič Kutin
Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU

www.tol-muzej.si
www.radiostudent.si
www.za2grosafantazije.com

tolminski muzej

